

महाराष्ट्र स्वंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व
विनियमन) अधिनियम, २०१२ अंतर्गत
स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर नवीन शाळा स्थापन
करणे, तसेच विद्यमान शाळेचा दर्जावाढ
करण्यासाठी सन २०१३-१४ या शैक्षणिक
वर्षाकरीता परवानगी देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक स्वयंअ-२०१३/(८५/१३) (II) / माशि-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२
दिनांक : ५ ऑक्टोबर, २०१३

संदर्भ :-

- १) महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण क्रमांक - १, दिनांक ०४ जानेवारी, २०१३.
- २) महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण क्रमांक - ६, दिनांक १९ जानेवारी, २०१३.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक पाशातु - १११२ / (२५८/२०१२) / प्राशि - ३, दिनांक १३ फेब्रुवारी, २०१३
- ४) महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण क्रमांक - ५, दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१३.
- ५) महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण क्रमांक - ५७, ५८ व ५९, दिनांक २० एप्रिल, २०१३.
- ६) शासन निर्णय क्रमांक स्वयंअ - २०१३ / (८५/१३)/माशि - १, दिनांक १५ जून, २०१३
- ७) महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण क्रमांक -२४, दिनांक २ जुलै, २०१३

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये दर्जदार शिक्षण देण्यासाठी व शिक्षणाच्या सार्वत्रिकरणाकरीता राज्य शासनाने कायम विनाअनुदानित तत्वावर नवीन प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना मान्यता देणे व विद्यमान शाळेचा दर्जावाढ करण्यासाठी “महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) अधिनियम, २०१२” पारित केला आहे. या अधिनियमाची अंमलबजावणी शैक्षणिक वर्ष सन २०१३-१४ पासून करण्यात आली आहे. सदर अधिनियमाच्या अनुषंगाने नवीन शाळांना मान्यता देणे, विद्यमान शाळांचा दर्जावाढ करणे इत्यादी साठी फेब्रुवारी, २०१३ मध्ये अर्ज मागविण्यात आले होते. प्राप्त झालेल्या ७,१०८ अर्जाची छाननी करून दिनांक १५ मे, २०१३ रोजी २,४९७ प्रस्ताव पात्र करण्यात आले होते.

२. शैक्षणिक वर्ष सन २०१३-१४ साठी पात्र प्रस्तावांची छाननी करीत असतांना निर्दर्शनांस आलेल्या त्रुटी व प्रत्यक्ष अंमलबजावणीसाठी आलेल्या अडचणी यांचा विचार करता उक्त अधिनियमांच्या काही कलमांमधील तरतुदीमध्ये सुधारणा करण्यासंदर्भातील प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेस्तव दिनांक ०५

जून, २०१३ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यतेस्तव सादर करण्यात आला होता. मंत्रिमंडळाच्या सदर बैठकीत विभागाच्या प्रस्तावास मान्यता प्राप्त झाल्यानुसार विधी व न्याय विभागाच्या सहमतीनंतर त्या संदर्भातील अध्यादेश मा. राज्यपालांच्या मान्यतेनंतर दिनांक ०२ जूलै, २०१३ रोजी महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रख्यावित करण्यात आला आहे.

३. महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) अधिनियम, २०१२ या अधिनियमातील तरतुदीनुसार सन २०१३-१४ या शैक्षणिक वर्षाकरीता ज्या शैक्षणिक संस्थांनी नवीन शाळांना मान्यता देणे व विद्यमान शाळेचा दर्जावाढ करण्यासाठी अर्ज दाखल केले होते. परंतु, अधिनियमातील तरतुदीच्या पुर्तेअभावी त्यांचे प्रस्ताव अपात्र ठरले होते. अशा संस्थांच्या बाबतीत उपरोक्त अध्यादेशातील सुधारित तरतुदीची पूर्तता करून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांच्या संदर्भात छाननी समितीच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने स्वयंस्पष्ट अभिप्राय नोंदवून त्याबाबतचे सुधारित प्रस्ताव मागविण्यात आले होते. त्यानुसार प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांची छाननी केली असता ८२८ एवढे प्रस्ताव पात्र करण्यात आलेले आहेत. या पात्र प्रस्तावांवर पुढील कार्यवाही कोणत्या पद्धतीने करावी ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. सर्व बाबींचा विचार करून शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

वरील पार्श्वभूमीवर सन २०१३-१४ या शैक्षणिक वर्षाकरीता नवीन शाळा सुरु करण्यास किंवा विद्यमान शाळेचा दर्जावाढ करण्याकरीता छाननी समितीत्यांकडून कलम ६ (१) अनुसार प्राप्त झालेल्या जिल्हानिहाय अहवालाच्या अनुषंगाने उक्त अधिनियमातील विविध तरतुदी तसेच दिनांक ०२ जूलै, २०१३ च्या अध्यादेशामधील तरतुदीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) अधिनियम, २०१२ अन्वये सन २०१३-१४ या शैक्षणिक वर्षाकरीता प्राप्त झालेल्या प्रस्तावांपैकी पुढीलप्रमाणे ८२८ प्रस्ताव पात्र म्हणून जाहीर करण्यात येत आहेत.

- २) शाळा दर्जावाढीच्या ९९१ पात्र शाळांना शैक्षणिक वर्ष सन २०१३-१४ या वर्षापासून वर्ग सुरु करण्याबाबती परवानगी देण्यात येत आहे.
- ३) नवीन शाळांचे प्रस्ताव – वरीलप्रमाणे पात्र ठरलेल्या ६३७ नवीन शाळांना याद्वारे परवानगी देण्यात येत आहे. प्रत्येक शाळेने बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतुदीची पूर्तता करणे आवश्यक आहे. (अल्पसंख्याक विना अनुदानित शाळा वगळून) त्याप्रमाणे उपरोक्त संबंधित पात्र ठरलेल्या शाळांच्या व्यवस्थापकांनी बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतुदीची पूर्तता करून शाळा प्रथम मान्यतेसाठी संबंधित सक्षम अधिका-यांकडे एक महिन्याच्या कालावधीत अर्ज करावेत. संबंधित अधिका-यांनी बालकांचा मोफत व सक्तीच्या

- शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतुदीची पुर्तता झाली असल्याची खात्री करावी (अल्पसंख्याक विना अनुदानित शाळा वगळून) व त्यानंतरच प्रथम मान्यता देण्याबाबतची पुढील कार्यवाही करावी.
- ४) पूर्व प्राथमिक शाळांना स्वतंत्र शाळा म्हणून मंजूरी देण्यात आलेली नसून त्या प्राथमिक शाळा संलग्न म्हणून मंजूर करण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार या अंतर्गत सुरु होणा-या शाळांना इयत्ता पहिली पासून परवानगी देण्यात येईल.
- ५) संस्थेने परवानगीसाठी विहित केलेले माध्यम, शाळेचे ठिकाण इत्यादीमध्ये भविष्यात कोणताही बदल करता येणार नाही. शासनाने ज्या ठिकाणासाठी शाळा परवानगी दिलेली आहे त्या ठिकाणा व्यतिरिक्त अन्य ठिकाणी शाळा सुरु केल्यास शासनाने दिलेली परवानगी आपोआपच रद्द समजण्यात येईल. या अधिनियमामधील तरतुदीनुसार शाळा स्थापन करण्यास किंवा तिचा दर्जावाढ करण्याकरीता दिलेली परवानगी ही ज्या शैक्षणिक वर्षाकरीता देण्यात आलेली असेल त्या शैक्षणिक वर्षाकरीता असेल आणि अशी परवानगी मिळाल्यापासून अठरा महिन्याच्या आत व्यवस्थापनाने शाळा सुरु न केल्यास सदर परवानगी रद्दबातल ठरेल.
- ६) सोबतच्या विवरणपत्रात परवानगी देण्यात आलेल्या नवीन / दर्जावाढ शाळांना शासनाच्या वेळोवेळी निर्गमित होणा-या आदेशांचे, कार्यपद्धतीचे तसेच बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील (अल्पसंख्याक विना अनुदानित शाळा वगळून) त्याचप्रमाणे महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियमन) अधिनियम, २०१२ यातील सर्व तरतुदीचे पालन करणे बंधनकारक आहे.
- ७) सोबतच्या विवरणपत्रात दर्शविलेल्या जिल्हानिहाय तपशीलानुसार नवीन शाळा स्थापन करण्यास किंवा विद्यमान शाळेच्या दर्जावाढ करण्यास पात्र ठरलेल्या त्याचप्रमाणे अपात्र उरलेल्या प्रस्तावांच्या तपशीलासह संबंधित जिल्हयाच्या छाननी समितीच्या सदस्य सचिवांकडून संबंधित अर्जदाराला वैयक्तिकरीत्या कळविणे आवश्यक राहील व त्याची पोच शासन दप्तरी ठेवण्यात यावी.
- ८) सोबतच्या विवरणपत्रात परवानगी देण्यात आलेल्या नवीन / दर्जावाढ शाळांबाबत जिल्हानिहाय DISE Data मध्ये माहिती भरताना, स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावरील परवानगी प्राप्त शाळा म्हणून स्वतंत्र प्रवर्गात नोंद / क्रमांक घेणे आवश्यक राहील. याबाबतची पुढील कार्यवाही राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे सर्व संबंधितांच्या माहितीकरीता शाळेबाहेर स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावरील परवानगी प्राप्त शाळा असे जाहीर फलकावर दर्शविणे आवश्यक राहील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१३१००७११३७५८९६२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Prakash
Krishnrao
Thube

Digitally signed by Prakash Krishnrao
Thube
DN: c=IN, o=Government of
Maharashtra, ou=School Education &
Sports Dept, postalCode=400032,
st=Maharashtra, cn=Prakash
Krishnrao Thube
Date: 2013.10.18 16:26:50 +05'30'

(प्रकाश ठुबे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
३. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र राज्य प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई
४. महासंचालक माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
५. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
६. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक), जिल्हा परिषदा,
७. सर्व शिक्षण निरिक्षक, बृहन्मुंबई(पश्चिम/उत्तर/दक्षिण)
८. मा.मंत्री, (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,
९. मा.राज्यमंत्री, (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,
१०. मा.अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक
११. शिक्षणाधिकारी, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, मुंबई
१२. उपसचिव, अर्थसंकल्प शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सर्व सह / उपसचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. निवडनस्तीमार्शि-१

अनुः क्र.	जिल्हा	अर्जदार संस्थाचे नाय	प्रस्तावित शाळेचे नाय व पता	माध्यम	नवीन शाळा/ दर्जावाढ	छाननी समितीची शिकायत संवाद व त्या वाबत प्राप्त झालेल्या हरकती / सूचना / आक्षेप विचारात घेता शासनाचा अंतिम निर्णय	शाळेचा प्रकार
१	२	३	४	५	६	७	८
२०६	पुणे	कला प्रसार शिक्षण संस्था भरणेवाडी ता. इंदापूर जि.पुणे.	क्रियेटिव माईडलेस ऑफिस भरणेवाडी ता. इंदापूर जि.पुणे.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२०७	पुणे	सिद्धेश्वर प्रतिष्ठान को-हाळे ता. बारामती जि.पुणे.	सिद्धेश्वर पब्लिक स्कूल को-हाळे ता. बारामती जि.पुणे.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२०८	पुणे	पश्चिम महाराष्ट्र एज्युकेशन ट्रस्ट पुणे-२	प.म.एज्यु.ट्रस्टची इंग्रजी प्राथमिक शाळा, गणेश पेठ पुणे-२	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२०९	पुणे	राजमाता अहिल्यादेवी शिक्षण संस्था, चिखली पुणे.	विश्वरंत्न इंग्लिश मेडियम स्कूल, ताम्हणेवस्ती चिखली.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१०	पुणे	बालाजी शिक्षण संस्था, मोरेवस्ती, चिखली ता. हवेली जि.पुणे.	बालाजी इंग्लिश मेडियम स्कूल ताम्हणेवस्ती ता. हवेली जि.पुणे.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२११	पुणे	मावळ शिक्षण प्रतिष्ठान, तळेगांव दाभाडे, ता.मावळ	प्रतिक विद्यानिकेतन, निगडे, ता.मावळ	मराठी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१२	पुणे	माऊली प्रतिष्ठान, बधेनगर, कोळवा बुदुक, पुणे-४८	मारुती बधे मेमोरीयूल स्कूल, स.न.५४, बधेनगर, कोळवा बु. पुणे-४८	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१३	पुणे	ज्ञान विज्ञान आणि क्रांती विकास प्रतिष्ठान पुणे	जोतीलांग इंग्लिश मिडियम स्कूल निरा ता.पुरंदर जि.पुणे.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१४	पुणे	पोदार एज्युकेशन आँड स्पोर्ट्स ट्रस्ट, परेल, मुंबई	पोदार इंटरनॅशनल स्कूल, उबाळेनगर, वाघोली, ता.हवेली	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१५	पुणे	यशोवेद्य चॅरिटेबल संस्था, शिंदेवाडी, कासार-आंबोली	एलोट इंटरनॅशनल स्कूल, मौजे कासार आंबोली, ता.मुळशी	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१६	पुणे	भिमाशंकर शिक्षण संस्था आंबेगाव जि.पुणे.	दत्तात्रय गोविंदराव वळसे पाटील न्यू इंग्लिश स्कूल आंबेगाव जि.पुणे.	इंग्रजी	नवीन	पात्र	प्राथमिक
२१७	पुणे	प्रज्ञानप्रबोधिनी, म्हेत्रेवस्ती, चिखली, ता.हवेली, जि.पुणे	प्रज्ञानप्रबोधिनी इंग्लिश मिडीयम स्कूल, गट नं.१५१७, म्हेत्रेवस्ती, ता.हवेली, जि.पुणे	इंग्रजी	दर्जावाढ	पात्र	प्राथमिक
२१८	पुणे	समर्थ शिक्षण मंडळ, मोरया गोसावी राजपार्क केशवनगर चिंचवड पुणे-३३	केशवनगर चिंचवड पुणे	मराठी	नवीन	पात्र	माध्यमिक
२१९	पुणे	पश्चिम महाराष्ट्र एज्यु.ट्रस्ट कोळवा पुणे	मिठानगर कोळवा खुर्द	मराठी	नवीन	पात्र	माध्यमिक

संसदीकृती